

Bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap aan de openbare raadpleging 'Transforming the digital dividend opportunity into social benefits and economic growth in Europe'.

Brussel, 4 september 2009.

De Vlaamse Gemeenschap wenst de Europese Commissie (EC) te danken voor de mogelijkheid om deel te nemen aan het debat over het digitaal dividend.

Met dit document wenst de Vlaamse Gemeenschap een visie te geven op het voorliggend raadplegingsdocument van de Europese Commissie.

1 Impact van de toewijzing van de frequentieband 790-862 MHz aan de mobiele (telecom) dienst.

Tijdens de Regionale Radiocommunicatie Conferentie in 2006 (RRC-06), een conferentie waarbij omroep werd gepland in onder meer de frequentieband 470 – 862 MHz en waarbij de lidstaten dus ook toewijzingen bekwamen voor omroep in de bovenvermelde band 790-862 MHz, was een van de basisprincipes de evenwichtige verdeling van het frequentiespectrum. De meeste lidstaten bekwamen tijdens deze conferentie dan ook een zevental dekkingen in de frequentieband 470-862 MHz. Deze dekkingen kunnen gerealiseerd worden met verschillende frequentiekanalen die zich willekeurig bevinden in de frequentieband 470 – 862 MHz. Het resultaat van de eventuele toekenning van de subband 790-862 MHz aan mobiele diensten zal dan ook inhouden dat in bepaalde dekkingen 'gaten' ontstaan en waardoor het principe van de evenwichtige verdeling van het spectrum wordt doorbroken. Afhankelijk van de regio en/of de lidstaat worden een of meerdere tijdens RRC-06 bekomen dekkingen aangetast.

Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft kan hierbij worden vermeld dat bij de introductie van een bovenvermelde subband er 1.5 lagen verloren zullen gaan. Herstel van deze lagen met dezelfde kwaliteit zoals bekomen tijdens RRC-06 blijkt een moeilijke zonet onmogelijke opdracht te zijn. Hierbij moet tevens rekening worden gehouden met de specifieke geografische situatie van de Vlaamse Gemeenschap met zeer veel verschillende buurlanden waardoor omroepfrequentieplanning er geen sinecure is.

De drie Gemeenschappen in België hebben bovenvermelde thematiek reeds op diverse fora aangekaart. Hierbij kan bijvoorbeeld verwezen worden naar de bijdrage van de drie Gemeenschappen aan het rapport B van de CEPT over de mogelijkheid van de harmonisering van een subband in de frequentiebanden IV en V voor mobiele/vaste toepassingen met minimale impact op Genève 2006 en de recente bijdrage eind juni 2009 van de drie Gemeenschappen m.b.t. de openbare raadpleging in het kader van een ontwerpopinie van de Radio Spectrum Policy Group over het digitaal dividend.

De Vlaamse Gemeenschap wenst dan ook nogmaals de aandacht te vestigen op het principe van de evenwichtige verdeling van het spectrum dat bij de introductie van een subband voor mobiele (telecom) diensten op de helling komt te staan.

2 Specifieke opmerkingen op het document dat ter raadpleging voorligt.

2.1 In het voorliggend document van de Europese Commissie wordt gepleit voor de technische harmonisatie van de band 790-862 MHz (zie punten 4.3 en 5.2). In parallel wordt er in het document ook voorgesteld dat de lidstaten afzien van maatregelen i.v.m. het gebruik van de band 790-862 MHz die deze technische harmonisatie zouden verhinderen. De Vlaamse Gemeenschap verwondert zich over dit voorstel omdat tot op heden in verschillende aanbevelingen en rapporten bezorgd aan de EC het niet bindend karakter voor een mogelijke subband in de frequentiebanden IV en V werd benadrukt¹. De Vlaamse Gemeenschap kan dan ook niet akkoord gaan met het voorstel om de frequentieband 790-862 MHz te harmoniseren en met als gevolg dat ze ook niet akkoord kan gaan met het voorstel dat lidstaten tijdens de volgende Wereldradioconferentie in 2011/2012 hun naam laten opnemen in de voetnoot 5.316 van de Radio Reglementering van de Internationale Telecommunicatie Unie.

2.2 In het voorliggend document van de EC wordt gepleit voor bepaalde standaarden m.b.t. de apparatuur (zie punt 4.1). De idee om vanaf 1 januari 2012 alle te koop aangeboden DVBT-ontvangers tenminste MPEG 4-compatibel te maken met ook blijvende compatibiliteit met oudere standaarden lijkt een aanvaardbaar voorstel.

Daarnaast wordt aangestipt dat er standaarden moeten komen om digitale tv-ontvangers weerbaar te maken tegen storingen. De draagwijdte hiervan is echter onduidelijk. Afhankelijk van de beoogde ontwikkeling en planning van omroepnetwerken in de lidstaten kan volledige standaardisatie niet praktisch mogelijk zijn. Er zal steeds rekening moeten worden gehouden met lokale/nationale planning van omroep en ook met de aanwezige kabelnetwerken waardoor eventuele mobiele toestellen die in de toekomst werken in de frequentieband 790-862 MHz zo ontwikkeld moeten worden dat de tv-ontvangers niet gestoord worden. De zin ‘A minimum quality of reception would improve the consumer experience as well as reduce the cost of other interference protection measures which would be required on future equipment operating in adjacent frequency bands’ lijkt de situatie om te keren en het voorstel lijkt dat de nieuwe digitale tv-ontvangers zich zullen moeten aanpassen aan de nieuwe mobiele toestellen in de frequentieband 790-862 MHz. Dit is de omgekeerde wereld en de Vlaamse Gemeenschap is dan ook van oordeel dat nieuwe mobiele toestellen in de beoogde subband de tv-ontvangers en tv-toestellen niet mogen storen, ook niet in de frequentieband 470-790

---

¹ Zie rapport B van de CEPT: “*the harmonisation of a sub-band of the UHF band for mobile communication applications (i.e. including uplinks) is feasible from a technical, regulatory and administrative point of view, provided that it is not made mandatory and any decision about use of the harmonised sub-band is left to individual Administrations, within the framework of the GE-06 Agreement, and without prejudice to existing national licence obligations*” – Zie advies van de RSPG 07-161 : “*The RSPG considers that there should be no mandatory decision to require implementation of any aspect of the digital dividend*”. Deze conclusie wordt niet in twijfel getrokken door het heden voorliggend ontwerpadvies van de RSPG nl. RSPG09-272 (zie punt 1 van dat ontwerpadvies nl. “*The RSPG recommends that the EC should assess the advantages and disadvantages of options for a coordinated non-mandatory EU approach to the availability of the 800 MHz band for ECN and ECS ...*”).

MHz. Ook mag een eventuele standaardisatie van digitale tv-ontvangers televisie ontvangst in de frequentieband 790-862 MHz niet uitsluiten.

Bijkomend kan de bedenking worden geuit dat er bij een snelle introductie van bepaalde standaarden rekening moet worden gehouden met de belangen van de consument die mogelijk tv-toestellen thuis zal moeten vervangen.

2.3 In punt 4.2 van het voorliggend document van de EC wordt gepleit voor 'effectiviteitswinsten' qua spectrum. De Vlaamse Gemeenschap is van oordeel dat de voorgestelde samenwerking tussen de lidstaten over een gezamenlijke ontwikkeling van toekomstige netwerkplannen afbreuk doet aan de flexibiliteit van het omroepfrequentieplan bekomen tijdens RRC-06 en dus te ver gaat. Het concept van de 'allotments' en de bijhorende technische parameters laat deze flexibiliteit juist toe en (toekomstige) operatoren van omroepnetwerken kunnen hun netwerk derhalve uitbouwen rekening houdend met de aangeboden flexibiliteit en rekening houdend met regionale/nationale behoeften. De Vlaamse Gemeenschap stelt dan ook voor dat de EC zich beperkt tot het aanmoedigen van het uitwisselen van ervaring over bijvoorbeeld mogelijke migratie naar MPEG-4 en/of DVB-T2.

Wat de zgn. ontwikkeling van 'frequency agile' systemen betreft moet nauwlettend het storingspotentieel versus omroep toepassingen in het oog worden gehouden. Eventueel bijkomende storingen van dergelijke systemen op omroep systemen moeten vooraf beoordeeld kunnen worden.

2.4 In punt 4.4 van het voorliggend document wordt voorgesteld om een gemeenschappelijk standpunt in te nemen over het mogelijk gebruik van zgn. 'white spaces'. Hier stelt zich de vraag of dit wel mogelijk is en wat de consequenties hiervan zijn op het gebied van storingen op omroep toepassingen en ook op regelgevend vlak. Het eventueel (tijdelijk) gebruik van de zgn. 'white spaces' dient regionaal/landelijk te worden geregeld. Zo kunnen 'white spaces' ook bijvoorbeeld worden aangewend voor tijdelijke initiatieven/ experimenten in regio's/lidstaten en hiervoor is geval per geval een onderzoek nodig. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met de behoeften voor bijvoorbeeld PMSE-diensten, zoals draadloze microfoons waardoor de 'white spaces' in de praktijk beperkt kunnen zijn.

2.5 De EC dient de lidstaten aan te moedigen om blijvend oog te hebben voor een evenwichtige verdeling van het spectrum (zie ook punt 1 hierboven).